

Stanovisko hlavnej kontrolórky obce k návrhu záverečnému účtu obce Chmiňany za rok 2024

V zmysle § 18f odst.1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu obce Chmiňany za rok 2024 pred jeho schválením.

Stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu je zamerané najmä na posúdenie súladu obsahu spracovaného návrhu záverečného účtu s príslušným právnym predpisom a na posúdenie súladu hospodárenia obce s príslušnými právnymi normami.

Stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2024 som vypracovala na základe spracovaného materiálu „Návrh záverečného účtu obce Chmiňany za rok 2024“ a ostatných dostupných materiálov.

A. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

Návrh záverečného účtu je predložený na rokovanie do obecného zastupiteľstva v zákonne stanovenej lehote a to do 30. júna rozpočtového roka.

Návrh záverečného účtu bol verejne sprístupnený na úradnej tabuli a internetovej stránke obce dňa 19. 05. 2025 čo je v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 odst.2 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a v súlade s § 16 ods.9 zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy.

Návrh záverečného účtu obce Chmiňany za rok 2024 je spracovaný v súlade so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy“).

Obec Chmiňany má povinnosť zmysle § 16 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy dať si overiť účtovnú závierku audítorm podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon 369/1990 Zb. z o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Táto povinnosť v čase schvaľovania ZÚ nebola splnená, obec má túto povinnosť splniť do konca kalendárneho roka 2025.

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods.5 zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a to:

- Rozpočet obce na rok 2024
- Rozbor plnenia príjmov za rok 2024
- Rozbor čerpania výdavkov za rok 2024
- Výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2024
- Tvorba a použitie peňažných fondov a iných fondov
- Bilanciu aktív a pasív k 31.12. 2024
- Prehľad o stave a vývoji dlhu 31.12. 2024
- Prehľad o poskytnutých dotáciách právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom

podľa § 7 ods. 4 zákona č. 583/2004 Z. z.

- Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- Finančné usporiadanie finančných vzťahov voči:
 - a) zriadeným a založeným právnickým osobám
 - b) štáttnemu rozpočtu
 - c) štátnym fondom
 - d) rozpočtom iných obcí
 - e) rozpočtom VÚC
- Hodnotenie plnenia programov obce Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

B. Zostavenie návrhu rozpočtu

Obec pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovala podľa § 16 odst.1 zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrne spracovalo do záverečného účtu.

1.Rozpočet obce na rok 2024

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2024. Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14.12.2023 uznesením č. 35/2023 ako vyrovnaný pričom príjmová časť bola schválená v objeme 707 153,- € a výdavky v objeme 707 153,- €. Rozpočet neboli počas roka menený.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy bol rozpočet obce na rok 2024 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

Z analýzy rozpočtového hospodárenia vyplýva, že obec Chmiňany skončila rozpočtové hospodárenie v roku 2024 nasledovne:

- a) v bežnom rozpočte dosiahla prebytok vo výške 125 944,27 €
- b) v kapitálovom rozpočte dosiahla schodok vo výške - 42 532,28€
- c) vo finančných operáciách dosiahla schodok - 29 349,16 €
- d) celkové hospodárenie obce dosiahlo po úprave +54 062,83 €

Celkové hospodárenie obce po započítaní finančných operácií skončilo s výsledkom 54 062,83 €. Prebytok rozpočtu v sume 125 944,27 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa upravuje o nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a na základe osobitných predpisov podľa § 16 ods.6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlach vo výške 42 532,28 EUR.

Obec navrhuje tvorbu RF vo výške 6 000,- € odvolávajúc sa na ustanovenia horeuvedeného zákona – obec a vyšší územný celok vytvárajú rezervný fond vo výške určenej ich zastupiteľstvom, najmenej však 10 % z prebytku rozpočtu podľa **§ 10 ods. 3 písm. a) a b)**.

1a)Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Na základe posúdenia čerpania finančného rozpočtu obce Chmiňany za rok 2024 možno konštatovať, že príjmová časť rozpočtu bola naplnená veľmi priaznivo. Obec mala schválený a upravený rozpočet na príjmy vo výške 707 153,00 €, pričom skutočné príjmy dosiahli sumu 1 038 612,43 €. To predstavuje prekročenie rozpočtu o 331 459,43 €, teda 147 % plnenie.

Najvýraznejší podiel na tomto výsledku mali výnosy dane z príjmov poukázané územnej samospráve, ktoré predstavovali 533 358,29 € oproti plánovaným 400 600,00 €, čo znamená prekročenie o 132 758,29 € (133 % plnenie). Výrazne vyššie príjmy boli zaznamenané aj z prenájmov budov, priestorov a objektov (157 %), z prenájmu strojov a zariadení (135 %) a z dotácií zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy. Príjmy boli realizované aj z viacerých menších zdrojov, ako sú dane za psa, poplatky za školské zariadenia či správne poplatky.

V niektorých prípadoch neboli príjmy realizované vôbec, napríklad pri položke vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd. Výrazné neplnenie bolo aj v oblasti predaja výrobkov, tovarov a služieb, kde bolo naplnených len 15 % rozpočtu.

Celkovo možno príjmovú časť rozpočtu obce Chmiňany za rok 2024 hodnotiť ako veľmi úspešnú. Napriek niektorým nedostatkom v plnení vybraných položiek bol rozpočet z hľadiska príjmov naplnený efektívne a s výrazne pozitívnym výsledkom, čo svedčí o dobrej správe verejných financií v obci.

1b)Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

V roku 2024 došlo k prekročeniu rozpočtovaných bežných výdavkov, keďže z pôvodne schválenej sumy 683 433,00 € bola ku koncu roka skutočnosť čerpania vo výške 912 668,16 €, čo predstavuje 133,54 % čerpanie. Výraznejšie prekročenie sa týkalo viacerých položiek rozpočtu.

Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania dosiahli ku dňu 31. 12. 2024 výšku 316 116,19 €, čo je 107,92 % oproti plánovaným 292 920,00 €. Táto kategória zahŕňa mzdové náklady starostky, zamestnancov obecného úradu, pracovníkov školstva a školských zariadení, ako aj zamestnancov zapojených do terénnnej práce a výkonu aktivačných činností v rámci MOPS (menších obecných služieb).

Výdavky na poistné a príspevky do poistovní prekročili rozpočtovaný rámec 92 283,00 € a dosiahli skutočné čerpanie 112 664,23 €, čo predstavuje 122,09 % plnenia. Tento nárast súvisí najmä s rastom osobných výdavkov, ktoré ovplyvňujú aj výšku poistného.

Mimoriadne výrazné prekročenie sa zaznamenalo v kategórii **tovarov a služieb**, kde namiesto plánovaných 178 120,00 € bolo čerpaných až 362 758,35 €, čo znamená čerpanie na úrovni 203,66 %. Do tejto položky spadajú prevádzkové náklady všetkých organizačných zložiek – náklady na energie, materiál, cestovné náhrady, bežnú údržbu, ako aj ostatné tovary a služby potrebné na zabezpečenie chodu obce.

Bežné transfery ako jediná kategória vykázala mierne nižšie čerpanie oproti plánu – z rozpočtovaných 110 050,00 € bolo skutočne čerpaných 106 484,31 €, čo je 96,76 % plnenia.

Celkovo rozpočet na rok 2024 zaznamenal výrazné prekročenie najmä v bežných výdavkoch, čo poukazuje na zvýšené potreby v oblasti prevádzky a personálnych nákladov.

1c) Kapitálové výdavky

V oblasti kapitálových výdavkov nebolo v roku 2024 zaznamenané žiadne čerpanie, keďže ani neboli rozpočtované žiadne prostriedky – výsledkom je 0 % čerpanie.

1d) Plnenie finančných operácií

Súčasťou rozpočtu obce sú aj finančné operácie, ktorými sa v zmysle zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy vykonávajú prevody peňažných fondov obce a realizujú sa aj návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Finančné operácie nie sú v zmysle cit. zákona súčasťou výdavkov a príjmov rozpočtu obce, ale sú súčasťou rozpočtu. V rámci **výdavkových finančných operácií** bolo z rozpočtovaných 23 720,00 € vyčerpaných 29 349,16 €, čo predstavuje 123,73 %. Ide najmä o operácie súvisiace s finančnými tokmi obce, ako napríklad splátky istín alebo návratné finančné operácie.

2. Výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2024

Výsledok rozpočtového hospodárenia sa zistuje po zúčtovaní celkových príjmov a výdavkov ako výsledok ich súhrnej bilancie. Výsledok rozpočtového hospodárenia môže byť prebytok alebo schodok jej rozpočtu; podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy; prebytkom rozpočtu je kladný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu, schodkom rozpočtu je záporný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu. Pod príjmami a výdavkami rozpočtu sa chápu bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet) a kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet); súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu nie sú finančné operácie.

Hospodárenie obce v roku 2024 dokumentuje nasledovný prehľad :

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2024 v EUR
Bežné príjmy spolu	1 038 612,43
z toho : bežné príjmy obce	1 038 612,43
Bežné výdavky spolu	912 668,16
z toho : bežné výdavky obce	912 668,16
Bežný rozpočet	125 944,270,00

Kapitálové príjmy spolu	0,00
z toho : kapitálové príjmy obce	0,00
Kapitálové výdavky spolu	0,00
z toho : kapitálové výdavky obce	0,00
Kapitálový rozpočet	-
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	125 944,27
Vylúčenie z prebytku/Úprava schodku HČ	-42 532,28
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	83 411,99
Príjmové finančné operácie s výnimkou cudzích prostriedkov	0,00
Výdavkové finančné operácie s výnimkou cudzích prostriedkov	-29 349,16
Rozdiel finančných operácií	-29 349,16
PRÍJMY SPOLU	1 038 612,43
VÝDAVKY SPOLU	942 017,32
Hospodárenie obce	96 595,11
Vylúčenie z prebytku/Úprava schodku HČ	-42 532,28
Upravené hospodárenie obce	54 062,83

Na základe predložených údajov o hospodárení obce k 31. decembru 2024 možno konštatovať, že obec hospodárlila vyravnane, v súlade s rozpočtovou disciplínou a princípmi stanovenými v zákone č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obec v roku 2024 hospodárlila prebytkovo, pričom celkové príjmy dosiahli výšku 1 038 612,43 € a výdavky predstavovali 942 017,32 €. Výsledkom je kladný hospodársky výsledok vo výške 96 595,11 €. Po vylúčení účelových alebo neovplyvniteľných položiek v sume 42 532,28 € predstavuje upravené hospodárenie obce 54 062,83 €.

Bežný rozpočet obce skončil s prebytkom 125 944,27 €, nakoľko kapitálové príjmy ani výdavky v sledovanom období neboli rozpočtované ani čerpané. Po zohľadnení vylúčených položiek vo výške 42 532,28 € dosiahol upravený prebytok bežného a kapitálového rozpočtu 83 411,99 €.

Obec v roku 2024 nerealizovala žiadne príjmové finančné operácie, avšak výdavkové finančné operácie boli zaznamenané vo výške 29 349,16 €, čo malo negatívny vplyv na celkové hospodárenie. Napriek tomu zostal celkový výsledok hospodárenia pozitívny, čo svedčí o zodpovednom a efektívnom nakladaní s verejnými financiami.

3. Bilancia aktív a pasív

Bilancia aktív a pasív k 31. 12. 2024 ukazuje celkovú konsolidáciu finančnej situácie obce, najmä v oblasti pohľadávok, finančných prostriedkov a znižovania záväzkov. Zvýšenie vlastného imania o viac než 200-tisíc eur odzrkadľuje priaznivý výsledok hospodárenia a stabilné finančné riadenie.

4. Prehľad o stave a vývoji dlhu k 31.12.2024

K 31. 12. 2024 vykazovala obec celkový objem záväzkov vo výške **362 827,01 €**, pričom druhá väčšina z nich – **362 813,11 €** – bola v lehote splatnosti. Po lehote splatnosti evidovala obec len zanedbateľnú čiastku **13,90 €**, čo poukazuje na dobrú platobnú disciplínu a včasné plnenie záväzkov.

Medzi najvýznamnejšie záväzky patrili:

- ✓ voči bankám vo výške 224 999,54 €,
- ✓ voči štátному rozpočtu vo výške 29 885,34 €,
- ✓ voči zamestnancom (24 458,79 €) a poistovňam (14 450,87 €),
- ✓ záväzky voči štátnym fondom (napr. ŠFRB) predstavovali 56 894,95 €.

Menšie záväzky obec evidovala aj voči dodávateľom (5 742,07 €), daňovému úradu (1 799,61 €), ako aj vo forme preddavkov, nevyfakturovaných dodávok a iných drobných pohľadávok.

Dodržiavanie pravidiel návratného financovania (§ 17 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z.)

Obec je povinná dodržiavať zákonné limity pri prijímaní návratných finančných zdrojov. V súlade s § 17 ods. 6 písm. a) zákona, celková suma dlhu obce nesmie prekročiť **60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka**.

- ✓ Skutočné bežné príjmy za rok 2023 boli 820 776,21 €.
- ✓ Celková suma dlhu obce k 31. 12. 2024 predstavovala 281 894,49 €, z toho sa podľa zákona nezapočítava suma 56 894,95 € z úveru zo ŠFRB na nájomné byty.
- ✓ Upravená celková suma dlhu obce teda bola 224 999,54 €, čo predstavuje 27,41 % z bežných príjmov za rok 2023.

Z uvedeného vyplýva, že obec dodržala zákonný limit pre úroveň zadlženia, keďže hranica 60 % nebola prekročená.

Obec v roku 2024 vykazovala zodpovedný prístup k finančnému hospodáreniu, keď väčšinu svojich záväzkov plnila včas, a zároveň udržiava mieru zadlženia v súlade so zákonom. Výška zadlženia nepresiahla stanovený limit, čo obci aj nadálej umožňuje bezpečne využívať návratné zdroje financovania na plnenie svojich úloh.

Na základe výpočtu podľa § 17 ods. 6 písm. b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy sa overovalo, či výška ročných splátok návratných zdrojov financovania (vrátane úrokov) neprekročila zákonom stanovený limit.

- ✓ Skutočné bežné príjmy obce k 31. 12. 2023 boli vo výške 820 776,21 €. Ked' obec v roku 2023 neobdržala žiadne dotácie, ktoré by znižovali túto sumu (napr. zo štátneho rozpočtu, eurofondov, dary atď.), upravené bežné príjmy ostávajú rovnaké – teda 820 776,21 €.
- ✓ Splátky istiny a úrokov z návratných zdrojov financovania za rok 2024 dosiahli spolu sumu 43 994,24 €.
- ✓ Podiel splátok na upravených bežných príjmoch obce predstavuje **5,36 %**, čo je výrazne pod zákonným limitom **25 %**

Obec dodržala zákonnú podmienku podľa § 17 ods. 6 písm. b), keďže výška splátok návratných zdrojov financovania za rok 2024 neprekročila 25 % skutočných bežných príjmov za predchádzajúci rok. To svedčí o jej stabilnej finančnej kondícii a zodpovednom prístupe k úverovému zaťaženiu.

5. ZÁVER

V predloženom návrhu ZÚ roka 2024 v textovej a tabuľkovej časti analýzy hospodárenia je primeranou formou a spôsobom špecifikované plnenie, respektívne neplnenie jednotlivých položiek príjmov a výdavkov rozpočtu obce v zmysle príslušných zákonov v číselnej a textovej forme. Ročná účtovná závierka bola spracovaná. K spracovaniu odborného stanoviska HK mi bol predložený návrh ZÚ za rok 2024 v zmysle § 9, ods. 3 zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení v zmysle neskorších predpisov. Obec v priebehu roka 2024 zabezpečovala všetky základné činnosti súvisiace so samostatným hospodárením a vlastným majetkom, štátnymi dotáciami, zároveň zabezpečovala prenesenú kompetenciu zo štátnej správy na samosprávu.

Obec Chmiňany v roku 2024 hospodárala podľa pravidiel zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a schváleného rozpočtu. Údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnnne spracovala do záverečného účtu. V zmysle § 16 ods. 2 obec finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a k osobám, ktorým poskytlo prostriedky z rozpočtu a taktiež usporiadalo finančné vzťahy k štáttnemu rozpočtu.

Návrh záverečného účtu obce Chmiňany za rok 2024 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 uvedeného zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Obecnému zastupiteľstvu v Chmiňanoch schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.

V Chmiňanoch, 4.6.2025

Bc. Mária Tomková, HK obce